

Nejvýznamnější dramatikové první republiky

Karel Čapek (1890 - 1938)

- novinář, redaktor Lidových novin a Národních listů, spisovatel, překladatel, kritik, dramaturg a režisér Vinohradského divadla, první předseda československého PEN-KLUBU, organizátor pátečních besed intelektuálů první republiky, neoficiální mluvčí Pražského hradu

Divadelní hry:

- *Loupežník*
- *R.U.R.* (Rossum's Universal Robots – Rossumovi Univerzální Roboti)
- *Věc Makropulos*
- *Bílá nemoc*
- *Matka*

Josef Čapek (1887 – 1945)

mnohostranná osobnost meziválečného období, malíř, grafik (i knižní grafika), scénický výtvarník, výtvarný teoretik a kritik, dramatik, spisovatel, novinář (redaktorem Uměleckého měsíčníku; po vstupu do spolku Mánes spoluredigoval jeho časopis Volné směry; s bratrem a s S.K. Neumannem se podílel na vydání generačního Almanachu na rok 1914; pracoval také v Národních listech a v Lidových novinách (1921 – 1939).

Jeho slovesné dílo se vyvíjelo v těsném vztahu k tvorbě výtvarné. Zpočátku psal s bratrem Karlem krátké prózy, které postupně dokumentují vývoj obou autorů v kontaktu s dobovými stylovými tendencemi – od secese přes novoklasicismus po kubismus. Rozsáhlou část jeho díla tvoří studia, eseje a fejetony o umění.

Vzhledem k tomu, že se intenzivně angažoval v protifašistickém zápase, byl již 1. září roku 1939 zatčen a vězněn v koncentračních táborech. Zemřel v dubnu 1945 v Bergen-Belsenu v Dolním Sasku pravděpodobně na tyfus. Symbolický hrob je v Praze na Vyšehradském hřbitově.

Divadelní hry:

- *Země mnoha jmen*
- *O tlustém pradědečkovi a loupežnících* (1932), přidané k *Devateru pohádek* (1932). Příhoda byla následně zhudebněna *J. Křičkou* a uváděna v divadle pod názvem *Dobře to dopadlo aneb Tlustý pradědeček, lupiči a detektivové*

Jako jevištní výtvarník v letech 1921 – 32 vytvořil 56 kostýmních výprav.

Společné hry s bratrem:

- *Lásky hra osudná*
- *Ze života hmyzu* – (zhudebněno J. Cikkerem)
- *Adam stvořitel*

Viktor Dyk (1877 – 1931)

- jeden z představitelů tzv. generace anarchistických buřičů, spisovatel, překladatel her pro Vinohradské divadlo, kulturní a politický publicista (mj. Lidové noviny), divadelní a literární kritik, překladatel z francouzštiny a němčiny, nacionalistický politik

Divadelní hry:

- *Zmoudření Dona Quijota*
- *Veliký mág*
- *Zvěrstva*
- *Ondřej a drak*
- *Revoluční trilogie*
- *Napravený plukovník Švec*
- Libreto k opeře *Výlety pana Broučka* od Leoše Janáčka (podle románu Svatopluka Čecha)

František Langer (1888 – 1965)

- spisovatel, dramatik, divadelní a literární kritik a vojenský lékař

Langer čerpal náměty z pražského života včetně periferie, ale i ze zážitků z legií. Celým jeho dílem prostupuje zájem o obyčejného člověka a důvěra v hluboký mravní zákon v něm. Zabýval se otázkami zločinu, viny a trestu. Silnější reflexe židovství vyznačuje až závěr jeho celoživotního díla.

Těžiště tvorby spočívá v dramatech.

Divadelní hry:

- *Svatý Václav*
- *Miliony*
- *Noc*
- *Velbloud uchem jehly*
- *Periferie*
- *Grand hotel Nevada*
- *Obrácení Ferdyše Pištory*
- *Andělé mezi*
- *Dvaasedmdesátka*
- *Jízdní hlídka*

František Xaver Šalda (1867 – 1937)

literární kritik, novinář a spisovatel; bývá považován za vůdčí osobnost literární generace 90. let, spoluautorem *Manifestu České moderny*, psal pro redakci Ottova Slovníku naučného hesla z české, německé, francouzské a anglické literatury a ze světového malířství. Psal do mnoha časopisů (*Volné směry*, *Novina*, *Česká kultura*, *Literární listy*), kde se věnoval otázkám a problémům výtvarného umění, literatury, kultury i politiky. Od roku 1925 vydával vlastní časopis *Tvorba* (časopis pro kritiku a umění)

Divadelní hry

- *Zástupové*
- *Dítě*
- *Tažení proti smrti*

Ferdinand Peroutka (1895 – 1978)

- prozaik, esejista, dramatik, politický žurnalista 20. století žijící od roku 1948 v exilu

pracoval jako redaktor deníku Tribuna, poté byl šéfredaktorem týdeníku Přítomnost, zároveň politickým redaktorem deníku Lidové noviny

Za 2. světové války byl vězněn v koncentračních táborech v Dachau a Buchwaldu. Po sovobození se vrátil k žurnalistice v novinách Svobodné noviny a Dnešek.

V roce 1948 pro zásadní nesouhlas s komunismem odešel do exilu. 1951 - 61 byl ředitelem československého vysílání Svobodné Evropy, s níž spolupracoval i později.

Divadelní hry:

- *Oblak a valčík*
- *Šťastlivec Sulla*
- *Kdybych se ještě jednou narodil –*

Fráňa Šrámek (1877 – 1952)

- básník, spisovatel, dramatik a buřič

Jeho tvorba byla ovlivněna impresionismem (jeho dominantní vlohou je lyrismus – v poezii, próze i v dramatu) a antimilitaristickými až pacifistickými postoji. F. Šrámek se angažoval v anarchistickém hnutí a stal se významným představitelem tzv. generace anarchistických buřičů.

Divadelní hry

- *Červen*
- *Luna*
- *Zvony*
- *Léto*
- *Měsíc nad řekou*
- *Plačící satyr*
- *Ostrov velké lásky*
- *Hagenbek*
- *Dvě království*
- *Pravda*

Vladislav Vančura (1891 – 1942)

spisovatel, dramatik, filmový režisér, původním povoláním lékař ve Zbraslavi, byl členem a prvním předsedou Devětsilu (1920), předsedou české filmové společnosti, přívrženec poetismu, ve třicátých letech byl členem Levé fronty, publikoval v mnoha časopisech – Červen, Kmen, Host a Panorama; v letech 1921 – 1929 byl členem KSČ, ale jeho dílo nelze označit za komunistickou agitku; za okupace vedl spisovatelskou sekci Výboru inteligence – ilegální odbojová organizace při Národním revolučním výboru, roku 1942 popraven

Divadelní hry

- *Jezero Ukereve*
- *Josefina*
- *Alchymista*

Režiroval tyto filmy:

Před maturitou

Na sluneční straně

Marijka nevěrnice, podle scénáře Ivana Olbrachta

Naši furianti, podle divadelní hry Ladislava Stroupežnického

Láska a lidé

Vítězslav Nezval (1900 - 1958)

básník, spisovatel a překladatel, dramaturg, spoluzakladatel poetismu, vůdčí osobnost českého surrealismu

Roku 1922 vstoupil do Devětsilu (spolu s Karlem Teigem). Postupně se stal iniciátorem českého avantgardního hnutí.

Pracoval v redakci Masarykova slovníku naučného (tajemník), poté se věnoval pouze spisovatelství. Nějakou dobu působil jako dramaturg Osvobozeného divadla.

Publikoval v *Rudém právu*, *Tvorbě*, *Odeonu*, *Nové scéně*, *Lidových novinách* atd.

Divadelní hry

- *Milenci z kiosku*
- *Manon Lescaut*
- *Loretka*
- *Dnes ještě zapadá slunce nad Atlantidou*
- *Tři mušketýři*
- *Nový Figaro*
- *Schovávaná na schodech*

Jiří Mahen, vlastním jménem **Antonín Vančura** (1882 – 1939)

básník, novinář, režisér a dramaturg brněnského Národního divadla, knihovník, divadelní kritik.

Patřil ke skupině anarchistů kolem S. K. Neumanna. Od roku 1902 publikoval v *Novém kultu* a dalších anarchistických a socialistických časopisech, 1909 - 1919 byl redaktorem *Lidových novin*. Od roku 1921 působil jako knihovník, podílel se na vybudování městské knihovny v Brně.

Jeho lyrická tvorba je spojena s životním postojem tzv. generace anarchistických buřičů. Jeho pozdější tvorba byla ovlivněna impresionismem.

Literatura zabývající se divadlem

- *Před oponou*
- *Režisérův zápisník*

Drama

- *Janošík*
- *Nebe, peklo, ráj*
- *Mrtvé moře*
- *Generace*
- *Dezertér*
- *Ulička odvahy*
- *Nasredin čili Nedokonalá pomsta*
- *Husa na provázku* – libreta